

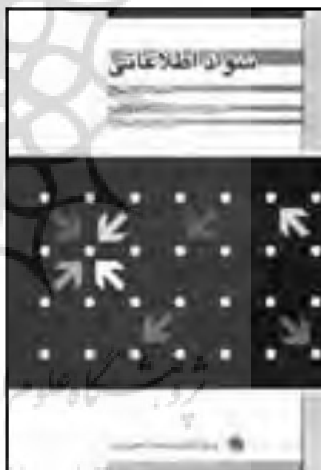
سواد اطلاعاتی در بوته نقد

● رحمان معرفت^۱

عضو هیأت علمی گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه سمنان

تولید و اشاعه اطلاعات، به‌مدد فناوری‌های نوین، محیط خاصی را به‌وجود آورده است که در آن محیط به‌ناچار تمام اجزای جامعه متکی به اطلاعات و فناوری اطلاعات باشند.

کتابخانه‌ها نیز به‌عنوان نهادهای تولیدکننده، سازمان‌دهنده و اشاعه‌دهنده اطلاعات به‌ناچار با این تغییرات مواجه شده و خواهند شد. طبیعی است که مراجعان به کتابخانه نیز تحت تأثیر این تغییرات قرار گیرند. آموزش مراجعان در کتابخانه‌ها همواره یکی از دغدغه‌های کتابداران و مدیران کتابخانه‌ها بوده و خواهد بود. دانشجویان تازه‌واردی^۲ که قبلاً در محیط‌های مدرسه‌ای با مفاهیم مرتبط با کتابخانه آشنایی چندانی نداشته‌اند، در محیط دانشگاه و برای انجام تکالیف درسی و نیز کارهای پژوهشی و تحقیقی، نیازمند آشنایی با انواع منابع و متون عام و تخصصی موجود در کتابخانه هستند و علاوه‌بر آن با توجه به فناوری‌های نوین و تغییرات صورت‌گرفته در محیط کتابخانه‌ها، لزوم آشنایی با این فناوری‌ها بیش از پیش احساس می‌شود. از سوی دیگر نقش کتابداران به‌عنوان افرادی که این فناوری‌ها را باید بشناسند و به مراجعان انتقال دهند، بسیار سنگین‌تر و پیچیده‌تر می‌شود. چراکه آنان باید خود ابتدا فناوری‌ها را بشناسند و سپس به مراجعان خود انتقال دهند. بحث آموزش کتاب‌شناختی سنتی، امروزه در محیط جدید به بحث سواد اطلاعاتی تغییر شکل یافته است و به‌نظر می‌رسد که کتابداران باید

■ نظری، مریم. سواد اطلاعاتی، تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ۱۳۸۴، ۱۱۷ص، شابک: ۷-۳۹-۷۵۱۹-۹۶۴

مقدمه

تغییرات صورت‌گرفته در جامعه انسانی و گذر از مرحله انقلاب کشاورزی به انقلاب صنعتی و درنهایت پیدایی انقلاب اطلاعاتی و رشد سریع ابزارهای ارتباطی و اطلاع‌رسانی، محیط و زمینه‌ای را به‌وجود آورده است که از آن به‌عنوان جامعه اطلاعاتی تعبیر می‌شود. جامعه اطلاعاتی محصول درهم‌کنش تولید اطلاعات و ابزارهای اشاعه اطلاعات است (محسنی، ۱۳۸۰). سرعت فزاینده

سرعت فزاینده تولید و اشاعۀ اطلاعات، به‌مدد فناوری‌های نوین، محیط خاصی را به‌وجود آورده است که در آن محیط به‌ناچار تمام اجزای جامعه متکی به اطلاعات و فناوری اطلاعات باشند

تلاش کنند همگام با این تغییرات و تحولات به‌گونه‌ای عمل کنند که علاوه‌بر نقش‌های سنتی خود ارائه‌دهندۀ خدمات نوین نیز باشند. همان‌طور که اشاره شد، با بررسی متون و مقالات منتشرشده در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی به‌نظر می‌رسد که سواد اطلاعاتی را می‌توان ادامه آموزش کتاب‌شناختی^۲ موجود در کتابخانه‌های قدیم، البته با نگرشی نوین و با تأکید بر فناوری‌های نوین دانست. به‌نظر می‌رسد که سواد اطلاعاتی را نمی‌توان به‌عنوان پدیده‌ای جدید در عصر حاضر برشمرد. شواهدی بر این مدعا می‌تواند نقل قول بیگدلی از لورنزن^۳ باشد که معتقد بود رگه‌های سواد اطلاعاتی به اواخر قرن نوزدهم بازمی‌گردد (بیگدلی، ۱۳۸۳).

معرفی کتاب

کتاب سواد اطلاعاتی تألیف مریم نظری، دانشجوی دوره دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شفیلد انگلستان است و انتشارات پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران آن را به طبع رسانده است. مریم نظری از کتابدارانی است که آثاری در حوزه سواد اطلاعاتی و به‌طور کلی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی منتشر کرده است. برخی از آثار وی در این حوزه به شرح زیر است.

۱. مبانی و عملکرد طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیرعضو، تألیف مریم نظری و سیروس علی‌دوستی، تهران: انتشارات مرکز

اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۱۳۸۰.
 ۲. عوامل موفقیت همکاری، پل ماتسیج، ترجمه: مریم نظری و سیروس علی‌دوستی، تهران: انتشارات مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۱۳۸۰.
 ۳. مدیریت خودکارسازی کتابخانه‌ها، رابین ت. هاریبور، ترجمه: مریم نظری، تهران: انتشارات مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۱۳۸۰.
 ۴. «سواد اطلاعاتی: یک اولویت نوظهور جهانی»، هانلور بی. ریدر، ترجمه: مریم نظری، فصلنامه علوم اطلاع‌رسانی، دوره ۲۰، ش ۱ و ۲ (پاییز و زمستان ۱۳۸۳)، ص ۹۷-۱۱۴.
 ۵. «مروری بر ساختار و محتوای درگاه اطلاعاتی درس سواد اطلاعاتی برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی کشور»، مریم نظری، فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات، س ۲۱، ش ۲ (پیاپی ۴۶)، زمستان ۱۳۸۰.

با نگاهی به مجموعه آثار پیشین نویسنده و کتاب سواد اطلاعاتی، علاقه‌مندی وی به حوزه سواد اطلاعاتی و گرایش وی به این حوزه تخصصی به‌سادگی قابل تشخیص است. سواد اطلاعاتی به‌عنوان یکی از حوزه‌های اصلی مطرح در کتابداری و اطلاع‌رسانی از ضرورت‌های قرن حاضر است. بسیاری از متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی و نیز متخصصان حوزه آموزش معتقدند که سواد اطلاعاتی اساس یادگیری مداوم است و نیز دربردارندۀ مجموعه توانایی‌هایی است که با استفاده از آنها در اقیانوس عظیم اطلاعات صحیح و

بحث آموزش کتاب‌شناختی سنتی، امروزه در محیط جدید به بحث سواد اطلاعاتی تغییر شکل یافته است و به نظر می‌رسد که کتابداران باید تلاش کنند همگام با این تغییرات و تحولات به گونه‌ای عمل کنند که علاوه بر نقش‌های سنتی خود ارائه‌دهنده خدمات نوین نیز باشند

ناصحیح، مرتبط و نامرتب، هر فردی بتواند به مجموعه اطلاعات صحیح و مرتبط موردنیاز خود به‌صورتی سریع و مناسب دست‌یابد.

کتاب سواد اطلاعاتی به‌نظر می‌رسد که به‌دلیل ضرورت پرداختن به بحث سواد اطلاعاتی در جامعه ایرانی به‌رشته تحریر درآمده است، به‌گونه‌ای که نویسنده در پیشگفتار می‌نویسد: «ضرورت روی‌آوری به سواد اطلاعاتی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای گام‌نهادن در وادی عصر اطلاعات از یک‌سو و نبود مجموعه‌ای منسجم درخصوص سواد اطلاعاتی، انگیزه‌ای شدند برای طرح‌ریزی و تدوین این اثر» (پیشگفتار).

بحث سواد اطلاعاتی در کشور ایران به‌دلایل گوناگون، که پرداختن به آنها مجال دیگری می‌خواهد، رنگ چندان جدی به خود نگرفته است. شواهد حاکی از آن است که طی چند سال اخیر در تعدادی پایان‌نامه دانشجویی در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی به این مقوله پرداخته شده است و به‌نظر می‌رسد که دانشجویان تحصیلات تکمیلی جنبه‌های مختلف سواد اطلاعاتی را بررسی کرده و این روند در حال افزایش است. در کنار تعداد محدودی کتاب که به‌راحتی قابل‌شمارش است، مقالات بی‌شماری در نشریات کتابداری و اطلاع‌رسانی و گاهی در حوزه‌های آموزش و پرورش به‌صورت جسته و گریخته و نیز نشریات حوزه رایانه، طی چند سال اخیر منتشر شده است که نشان‌دهنده توجه ویژه و روبه‌تزايد جامعه ایرانی، و لاقلاً جامعه کتابداری ایران، به این حوزه است.

در زبان فارسی چند کتاب در حوزه سواد اطلاعاتی منتشر شده است. یکی از این کتاب‌ها، مجموعه مقالات همایش آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها (مشهد ۱ و ۲ خرداد ۱۳۸۳) است که به‌کوشش رحمت‌الله فتاحی

و با همکاری محمدحسین دینانی در سال ۱۳۸۳ به‌همت انتشارات سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی در مشهد منتشر شده است. کتاب دیگر آموزش سواد اطلاعاتی: مفاهیم، روش‌ها و برنامه‌ها تألیف دکتر مهری پربخ، دانشیار گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی فردوسی مشهد، است که در سال ۱۳۸۵ منتشر شده است. درصورتی که کتاب‌های ترجمه‌شده به زبان فارسی در حوزه سواد اطلاعاتی چون مهارت‌های اطلاع‌یابی، تبحر در فناوری اطلاعات را در نظر بگیریم، شاید بتوان گفت که کتاب سواد اطلاعاتی تألیف مریم نظری از نخستین کتاب‌هایی است که مستقیماً به بحث سواد اطلاعاتی پرداخته است. اگرچه کتاب‌هایی نیز منتشر شده‌اند که به جنبه‌هایی از این مقوله پرداخته‌اند، همانند اطلاع‌یابی در اینترنت اثر علی‌حسین قاسمی، ولی این دست کتاب‌ها مستقیماً به مقوله سواد اطلاعاتی نپرداخته‌اند.

کتاب سواد اطلاعاتی به‌زعم نویسنده آن، مجموعه‌ای است که با هدف ایجاد تغییر در بینش مؤسسات و مراکز آموزشی کشور نسبت به آموزش سواد اطلاعاتی تألیف شده است (پیشگفتار). به‌نظر می‌رسد که نگارنده انتظار دارد که کتابش بتواند در عرصه تحولات پرشتاب عصر اطلاعات دستمایه‌ای برای ایجاد «تغییر در برنامه‌های تحصیلی یا تغییر سرفصل‌های دروس با هدف تربیت افراد باسواد اطلاعاتی» باشد.

کتاب سواد اطلاعاتی شامل پیشگفتار مؤلف، فهرست مطالب (مندرجات)، فهرست جداول، فهرست تصاویر، چهار فصل و یک پیوست است. در فصل اول خواننده با مقوله سواد اطلاعاتی و باسواد اطلاعاتی آشنا می‌شود. این فصل با مقدمه‌ای کوتاه آغاز می‌شود و با برشمردن تغییرات بوجودآمده در عصر حاضر و شرایط خاص این دوره و پیدایش نیازهای جدید مبتنی بر قابلیت‌های نوین ادامه می‌یابد. تشریح سیر تحول سواد

به نظر می‌رسد که سواد اطلاعاتی را نمی‌توان به عنوان پدیده‌ای جدید در عصر حاضر برشمرد

کتاب سواد اطلاعاتی به‌زعم نویسنده آن، مجموعه‌ای است که با هدف ایجاد تغییر در بینش مؤسسات و مراکز آموزشی کشور نسبت به آموزش سواد اطلاعاتی تألیف شده است

توصیه‌هایی برای اجرای برنامه‌های سواد اطلاعاتی. فصل سوم به بررسی آموزش سواد اطلاعاتی در سایر نقاط جهان از جمله آسیا (چین، سنگاپور)، آفریقا (آفریقای جنوبی)، اقیانوسیه (استرالیا و زلاندنو)، اروپا (انگلستان، اسکاتلند، ایرلند، آلمان و سوئد)، آمریکای شمالی (کانادا و مکزیک) و ایالات متحده آمریکا می‌پردازد.

«طرح درس پیشنهادی سواد اطلاعاتی برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی کشور» که عنوان فصل چهارم کتاب می‌باشد، نقطه عطف کتاب محسوب می‌شود. نویسنده در این فصل پس از مطالعه روش‌های طراحی طرح درس سواد اطلاعاتی و بررسی چند مورد عملی و براساس استانداردهای سواد اطلاعاتی انجمن کتابخانه‌های تحقیقاتی و دانشکده‌ای بر آن بوده تا به طراحی درسی در حوزه سواد اطلاعاتی برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی کشور بپردازد.

بخش‌نهایی کتاب پیوستی است که شامل گزیده‌ای از منابع اینترنتی است که به‌نوعی با سواد اطلاعاتی مرتبط می‌باشند. این پیوست حاوی معرفی کوتاهی از برخی از انجمن‌ها و مجامع مهم و مطرح در حوزه سواد اطلاعاتی است. نشانی برنامه‌ها و پروژه‌های سواد اطلاعاتی در سطح آموزش عالی در نقاط مختلف جهان و نیز پایگاه‌های مرتبط با آموزش ابتدایی و متوسطه همراه با نشانی دست‌یابی به آنها در این بخش آورده شده است. همچنین نشانی‌های اینترنتی برخی از وبلاگ‌ها و وبسایت‌های مرتبط با سواد اطلاعاتی در سطح جهان در این بخش قابل مشاهده است.

فقدان نمایه اعلام و مکان‌ها و موضوعات مهم مطرح در متن کتاب به‌نظر می‌رسد، در کنار نقاط مثبت کتاب، یکی از نقاط ضعف اثر حاضر محسوب شود. یکی از بخش‌های درخور توجه کتاب حاضر فصل دوم می‌باشد که در آن به انواع مدل‌های سواد اطلاعاتی

اطلاعاتی در دهه‌های مختلف و تبیین ویژگی‌های افراد باسواد اطلاعاتی موضوعاتی هستند که در ادامه به آن پرداخته می‌شود. نویسنده در ادامه با طرح پرسش «چرا مهارت‌های سواد اطلاعاتی مورد نیاز هستند؟» به تشریح اهمیت سواد اطلاعاتی از جنبه‌های مختلف (در زندگی فردی، شغلی و تحصیلی) می‌پردازد. مباحث مرتبط با جهانی‌شدن محور اصلی بحث در خصوص اهمیت سواد اطلاعاتی است که نگارنده به‌خوبی به آن پرداخته است.

نویسنده در فصل دوم، «چگونه می‌توان باسواد اطلاعاتی شد؟»، پس از ذکر مقدمه‌ای کوتاه با ارائه مدل‌های سواد اطلاعاتی چگونگی باسواد اطلاعاتی شدن را تشریح می‌کند. عناوین زیر مباحث این فصل را تشکیل می‌دهند: مدل‌های سواد اطلاعاتی، مدل بروس، رویکرد حل مسئله: شش مهارت بزرگ، مدل کولثا، مدل جست‌وجوی اطلاعات، مدل‌های سواد اطلاعاتی با رویکرد فرآیندی، استانداردهای سواد اطلاعاتی، استانداردهای سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی، استانداردهای سواد اطلاعاتی برای مدارس، و

فقدان نمایهٔ اعلام و مکان‌ها و موضوعات مهم مطرح در متن کتاب به نظر می‌رسد، در کنار نقاط مثبت کتاب، یکی از نقاط ضعف اثر حاضر محسوب شود

موجود اشاره شده است که به نظر می‌رسد در متون و منابع فارسی منتشر شده در حوزهٔ سواد اطلاعاتی کمتر مورد توجه کتابداران قرار گرفته است. مطالعه و بهره‌گیری از این فصل برای دانشجویان کتابداری و اطلاع‌رسانی مقاطع تحصیلات تکمیلی که به دنبال انتخاب موضوع برای پایان‌نامهٔ خویش هستند، می‌تواند مفید باشد و موضوعاتی برای تحقیق در انواع مدل‌های سواد اطلاعاتی به ذهن افراد متبادر نماید.

مریم نظری کوشیده به انواع استانداردهای سواد اطلاعاتی اشاره کند. وی در صفحات ۴۴ تا ۵۸ استانداردهای سواد اطلاعاتی برای دانشجویان آموزش عالی و نیز استانداردهای سواد اطلاعاتی برای مدارس آمریکایی را تشریح می‌کند. این بخش عمدتاً در اکثر مقالات منتشرشده در حوزهٔ سواد اطلاعاتی قابل مشاهده است و اگر نویسنده به مقایسهٔ استانداردهای مختلف سواد اطلاعاتی منتشر شده در سطح جهان می‌پرداخت، به غنای کتاب افزوده می‌شد. با توجه به اینکه وی در فصل سوم به آموزش سواد اطلاعاتی در سطح جهان اشاره می‌کند، به نظر می‌رسد که جای خالی ارائهٔ استانداردهای سواد اطلاعاتی مطرح در سطح جهان در این کتاب خالی است. با جست‌وجوی ساده‌ای در اینترنت می‌توان به انبوهی از استانداردهای سواد اطلاعاتی مطرح شده در سطح مؤسسات و دانشگاه‌های خارجی دست یافت. همچنین نویسنده اگر به معرفی استانداردهای سواد اطلاعاتی مطرح در سطح جهان می‌پرداخت و براساس آنها این استانداردها را با یکدیگر مقایسه می‌کرد، خوانندگان کتاب با طیف گسترده‌تری از استانداردهای سواد اطلاعاتی آشنا می‌شدند. در ویرایش بعدی اثر می‌توان به این موارد پرداخت.

نویسنده در فصل چهارم (ص ۹۳ - ۱۰۴) به طرح درس پیشنهادی سواد اطلاعاتی برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی کشور می‌پردازد که به نظر می‌رسد

خواننده این پرسش را داشته باشد که چرا وی به موضوع سواد اطلاعاتی در سطح ایران نپرداخته، در حالی که کتاب حاضر در سال ۱۳۸۴ به چاپ رسیده و از سوی دیگر مطالعات و آثار متنوعی در حوزهٔ سواد اطلاعاتی در بازهٔ زمانی پیش از انتشار این اثر در نشریات ایران منتشر شده است. برای مثال کتاب مجموعهٔ مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعهٔ سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها به کوشش رحمت‌الله فتاحی، مقالهٔ «سواد اطلاعاتی: پژوهشی پیرامون چگونگی کسب سواد اطلاعاتی» تألیف مهری پریخ و مهدی مقدس‌زاده که در سال ۱۳۷۸ در مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد منتشر شده است و مقالهٔ «سواد اطلاعاتی و سواد کامپیوتری مفاهیم و تعاریف» تألیف سیدمهدی تقوی که در سال ۱۳۷۸ در پژوهشنامهٔ اطلاع‌رسانی، مجموعه‌ای از این دست می‌باشند که نویسنده با نگاهی به این آثار و آثاری از این دست می‌توانست فصلی دربارهٔ سواد اطلاعاتی در ایران را به کتاب بیفزاید و به فعالیت‌های صورت گرفته در این حوزه در ایران اشاره کند. البته نگارندهٔ این سطور احتمال می‌دهد که نویسندهٔ کتاب در زمان نگارش کتاب به علت آنکه دانشجوی دورهٔ دکتری بود، در خارج از ایران ساکن بود. اما با وجود فناوری‌های ارتباطی موجود، بی‌اطلاعی از همایش یادشده و مجموعه مقالات منتشرشدهٔ همایش یا عدم دسترسی به سایر منابع فارسی منتشرشده به زبان فارسی که برخی از آنها نام برده شد و عدم استفاده از منابع مذکور در کتاب حاضر و عدم اختصاص فصلی به توسعهٔ سواد اطلاعاتی در ایران در کنار سایر نقاط مثبت کتاب به عنوان یکی از نقاط ضعف کتاب حاضر محسوب می‌شود.

یکی از ویژگی‌های مثبت و درخور توجه کتاب آن است که به‌رغم آنکه محتوای تمام فصول برگرفته از منابع غیرفارسی و منطبق بر فرهنگ و ویژگی‌های

یکی دیگر از ویژگی‌های کتاب انسجام مطالب است که نگارنده در بررسی سیر تحول سواد اطلاعاتی به صورتی منسجم به تشریح فعالیت‌های صورت گرفته در زمینه تحول در سواد اطلاعاتی پرداخته است

زمینه مناسبی برای طراحی و اجرای دوره‌های آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی برای سازمان‌ها، مؤسسات و دانشگاه‌ها فراهم آورد.

نویسنده با بومی‌سازی محتوای سواد اطلاعاتی برای دانشجویان ایرانی در مقاطع تحصیلات تکمیلی می‌توانست بر غنای کتاب بیفزاید. در عین حال بسیاری از مباحث کتاب به گونه‌ای تشریح شده است که خواننده می‌تواند برداشت مناسب و مورد نیاز خود را با توجه به شرایط حاکم بر آموزش و فرهنگ ایرانی از اثر حاضر داشته باشد. برای مثال توصیه‌هایی برای اجرای برنامه‌های سواد اطلاعاتی ارائه شده است (ص ۵۸ - ۶۱). توصیه‌های مذکور جالب، درخور توجه و قابل اجراست، در عین حال شاید بتوان گفت که برخی از آنها عملاً اجرایی نیستند، از آن جمله می‌توان به مورد زیر اشاره کرد که به هیچ عنوان در شرایط فعلی در آموزش عالی و به ویژه در دوره تحصیلات تکمیلی ایران سختی ندارد، جایی که در متن توصیه‌ها آمده است: «استفاده از موسیقی و ریتم برای جذاب‌نمودن فرآیند تمرین» (ص ۶۰)، اگرچه استفاده از این روش برای دانش‌آموزان مناسب و پذیرفتنی به نظر می‌رسد. همچنین اگر نگارنده توصیه‌های اشاره شده در این بخش را به صورت مجزا برای هریک از مخاطبان موجود در جامعه (دانشجویان، دانش‌آموزان، عامه مردم و ...) مورد اشاره قرار می‌داد، این بخش پربارتر می‌شد. اگرچه کتاب می‌تواند مقدمه‌ای بر شناخت سواد اطلاعاتی برای مخاطبان ایرانی باشد.

پی‌نوشت‌ها:

1. rmarefat@gmail.com
2. Freshman
3. Bibliographic Instruction
4. Lorenzen

بومی کشورهای خارجی و غیرایرانی است، در عین حال نگارنده در فصل چهارم با طراحی و ارائه سرفصل‌های پیشنهادی درس سواد اطلاعاتی نشان داده که در این حوزه توانمندی ویژه و تخصص لازم را داراست. مطالعه سرفصل‌های پیشنهادی وی نشان می‌دهد که وی کلیاتی از مباحث اصلی و مرتبط با سواد اطلاعاتی را به‌طور مجمل و شاید بتوان گفت منطبق بر آنچه در دوره‌های تحصیلات تکمیلی کشور از دانشجو انتظار می‌رود، بیان کرده است.

یکی دیگر از ویژگی‌های کتاب انسجام مطالب است که نگارنده در بررسی سیر تحول سواد اطلاعاتی به صورتی منسجم به تشریح فعالیت‌های صورت گرفته در زمینه تحول در سواد اطلاعاتی پرداخته است. در عین حال اگر به سیر تحول سواد اطلاعاتی در قالب جدولی مشخص اشاره می‌شد، می‌توانست مفیدتر باشد.

اگرچه شواهد گوناگون و مستدلی وجود دارد که نشان می‌دهد مینا و پایه آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی را باید در آموزش‌های کتابخانه‌ای و کتاب‌شناختی جست‌وجو کرد و با توجه به اعتقاد نگارنده مینی بر اینکه «تحقیقات نشان می‌دهند که بیشتر متون تولید شده در زمینه سواد اطلاعاتی متعلق به کتابداران هستند و پیوندهای شفافی با بحث و تجربه اولیه آموزش کتاب‌شناختی و مهارت‌های کتابخانه‌ای در این زمینه به چشم می‌خورد» (ص ۱۴)، وی پس از نقل مطالب مذکور می‌توانست نمونه‌هایی از این آثار را ذکر کرده و مخاطب کتابدار و غیرکتابدار اثر را که در این کتاب احتمالاً به دنبال ریشه‌های سواد اطلاعاتی است، با منابع مذکور آشنا می‌کرد و به گونه‌ای آنها را به منابع مرتبط با این بحث رهنمون می‌شد.

کتاب سواد اطلاعاتی به صورت توصیفی به مباحث مرتبط با حوزه سواد اطلاعاتی می‌پردازد و مطالعه و مرور کتاب نشان می‌دهد که مباحث کتاب می‌تواند